

Ladestanderprojekt Sønder Nisum

Watt i West

Sdr.Nisum DagligBrugs. Fotograferet fra Smedevej. På pladsen nærmest vil der her stå 3 dobbelte ac-udtag. Længst til højre i billedet vil man kunne skimte pladsen til hurtigladeren, og nærmere Brugsen vil der være yderligere et dobbelt ac-udtag.

Projektbeskrivelse 1.6. Senest opdateret d. 6. maj 2021.
Dette dokument kan læses i sin seneste version på kortlink.dk/2b9eg
Redaktion Jens Andreas Vestergaard og Peter Leth.

VELKOMMEN

Dette dokument sætter ord på projektet med at etablere ladeløsninger i Sdr. Nissum. Vi kalder lige nu projektet Watt i West.

Hermed håber vi at interesserede og aktører har mulighed for at lære vores projekt bedre at kende.

Vi glæder os til et godt samarbejde, og ser frem til at vi sammen må kunne sætte en tyk streg under en grøn omstilling med en række fordele for lokalsamfund, gæster, området, turister med flere.

På forhånd tak

Styregruppen

- *Frederik Madsen,*
bestyrelsesmedlem i Vesterhavsklyngen, ansvarlig for mobilitetsgruppen.
- *Jens Andreas Lystbæk Vestergård,*
aktiv og lokal på mange områder.
- *Peer Viborg,*
Brugsuddeler i Sdr. Nissum, elbilejer
- *Peter Leth,*
elbilejer og tovholder, borger i området

Punkter i rapporten

- visionen
- fakta om byen
- fakta om området
- ideer til grønne løsninger
- demokratiske løsninger
- kontorfællesskaber
- flåde-nøgler
- campingpladser
- cykelstier og vandreområder
- hallen
- ladeforhold
- rekreative og kulturelle tilbud
- kontaktpersoner
- økonomi
- følgegruppe og forankring

Indholdsfortegnelse

Punkter i rapporten	3
Indholdsfortegnelse	4
Visionen	5
Projektet	7
Området	8
Sdr. Nissum	8
Dagli'brugsen	8
Multihallen	8
Husby Klit / Vedersø Klit	9
Thorsminde	9
Grundlæggende viden om ladestandere	9
Ladeudstyr	10
Placering	10
Strøm	11
Drift, vedligehold, service, forsikring.	11
Data-tilgængelighed	11
Kontaktperson	11
Status på lademuligheder	12
Flådenøgler	13
Holstebro kommune	13
Fakta	15
Feriehuse i området	15
Afstande	15
Kommunikation	16
Projektstyring	16
Politik	17

Visionen

I dette afsnit skitserer vi nogle af de scenarier, der vil kunne udspille sig i en nær fremtid i vores område.

I den lille landsby Sdr. Nissum mellem fjord og hav, hvor vejen går mod nord til hyggelige Thorsminde med sikker badestrand, det prisbelønnede Strandingsmuseum, en is og lidt fisk, og mod syd til Husby og Vedersø Klit, hvor de store naturområder, vandrestier og klitter tiltrækker alle, der elsker havet, men hvor der også ligger rigtig mange lækre udlejningsboliger, ligger Sdr. Nissum.

De har netop fået nogle ladestandere...

Enhver elbil-ejer kan nu køre ind og vælge mellem to muligheder; en hurtigladning, hvor de på 10 minutter kan få op til 100 km på tanken og komme godt videre ud på vejen - måske på vej hjem fra et af området mange fritidshuse. Det er lige tid nok til at strække ben, få en kop kaffe og måske ordne lidt indkøb.

De kan også vælge at benytte en af de 8 destinationsladere, der giver dem op til 100 km strøm i timen, hvilket måske passer godt med en madpakke og en tur på Sportstorvet ved hallen med boldbaner, helårskælkebane, freesbee-golf, svævebaner og meget andet, der frit kan benyttes af alle, en dagsadgang til Multihallen, som tilbyder et væld af indendørs aktiviteter, en cykeltur på den spritnye cykelsti, der binder hele området sammen fra Vemb i øst til Torsminde i vest, eller måske tager man en halv dags arbejde i kontorfællesskabet i Nissum Gamle Skole, hvor fiber-internet og printer gør det nemt at mixe ferie med familien til smart arbejdstid.

Pile på fortorvet viser sammen med en infotavle og en qr-kode gæsterne på rette vej.

Ved Brugsen holder allerede en lille elbil. Det er byens delebil, som altid er klar til en tur i området. Den kan frivillige benytte, når de hjælper med at bringe varer ud til ældre og andre, der er forhindret i at klare deres indkøb selv. Men delebilen er også en del af et demokratisk projekt, hvor Holstebro Kommune betaler turen, når byrådsmøder og andre politiske ærinder kræver mobilitet fra beboere i området. Dele bilen har også gjort det nemmere for en lang række unge at samles i Sdr. Nissum, sådan at de kan køre sammen til deres ungdomsuddannelser i Holstebro. Endelig så har flere taget turen til Ulfborg for både at svømme, motionere, benytte borgerservice, deltage i lokalhistoriske studiegrupper og ikke mindst nyde biblioteks faciliteterne.

Går man over på kroen, Kellers Køkken, og får dagens ret, kan man også få dagens ret med strøm. Her sørger krofatter for, mens du spiser, at din bil lader op, på husets regning.

På området campingpladser og ved sommerhusudlejerne findes kort med vejledninger og priser til de turister, der ikke kender de danske ladeløsninger så godt endnu. Begge steder tilbyder man turisterne mulighed for at få ladningen sat på regningen. Det har gjort det meget nemmere og skønnere for gæsterne.

De første elbiler fra hjemmeplejen er også begyndt at koble sig til byens 8 ladestik. Der er kun 100 m til plejehjemmet, og personalet kan nemt skifte fra deres private bil til hjemmeplejens elbil. Elbilerne låser de op med deres arbejdstelefon.

I Dagli'Brugsen har man oplevet en vækst i antallet af kunder, ligesom man har oplevet et større salg fordelt mere jævnt over dagen. Det er de nu ikke de eneste, der har..

Overfor Dagli'Brugsen har vi Sønder Nissum Auto. De er autoriserede til at lave service på elbiler, og oplever at deres låne-elbil bliver flittig brugt af stadig flere turister fra østdanmark, der både holder af den gode service, men som også kan mærke i tegnebogen at timelønnen på værkstedet er det halve. De får lavet bil, og henter den frisk opladt på pladsen mellem Brugsen og autoværkstedet.

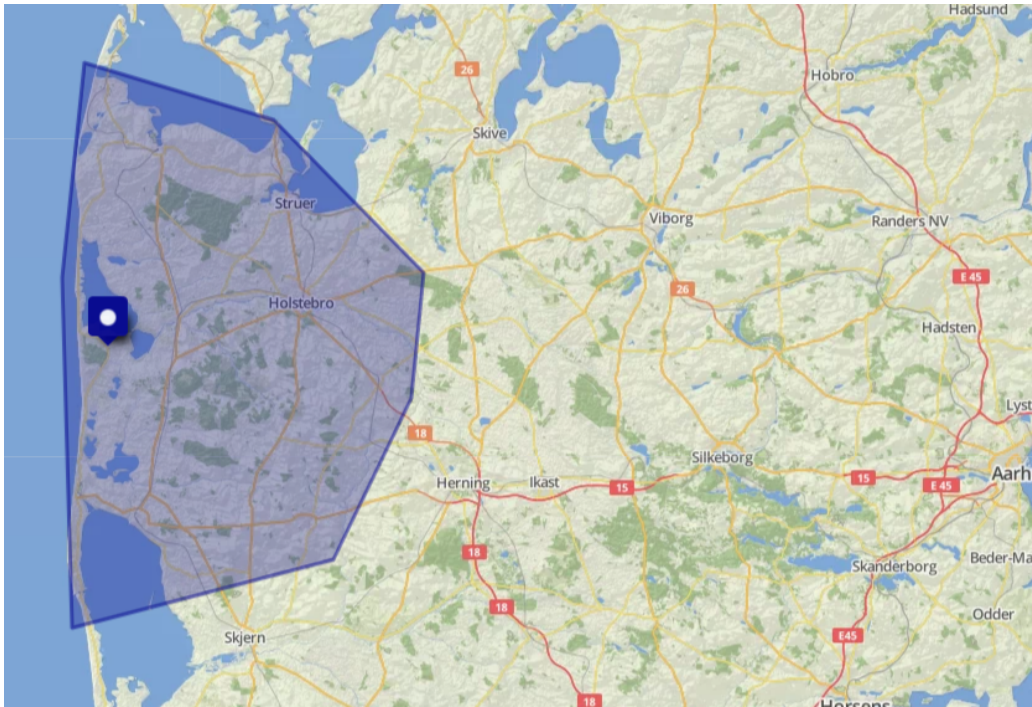
Stadig flere turister kommer til Nissum med elcykler. Derfor har byen også lavet lade faciliteter til el-cykler. Her kan man også få pumpet cyklen eller lige stramme en skrue eller to ved det lille overdækkede værksted.

Projektet

Vores projekt har til formål at etablere ladere i landsbyen Sdr. Nissum. Det skyldes en række forhold.

- adgang til dagligvareindkøb er en logisk og bekvem facilitet når man hurtiglader en elbil. Typisk tager en hurtigladning 15-20 minutter, og det passer godt til et indkøb.
- Sdr. Nissum ligger centralt for store sommerhusområder på alle sider, og ligger naturligt ud til rute 181, med den nord- sydgående trafik. (se kort herunder)
- Sdr. Nissum har et ønske om at udvikle en række lokale mobilitetsløsninger, der omfatter adgang til el-dele-bil. Man har blandt andet ønske om at kunne hjælpe lokale til borgerservice, bibliotek og rådhus, men også at gøre det muligt at lokale kan hjælpe hinanden med udbringning af dagligvarer
- DagligBrugsen i Sdr. Nissum har mulighed for at "lægge jord til" projektet.
- et særligt stærkt lokalt fællesskab i Sdr. Nissum, og i områdets øvrige samfund, giver muligheder for at noget kan lykkes her. Sdr. Nissum var fx de første i landet til at udvikle en fælles fjernvarmeløsning med halmfyr, et nytænkende rekreativt motions- kultur og idrætsanlæg med bl.a. nøglefri selvbetjening, stærke foreninger og en god portion nytænkning - senest omkring et kombineret kontor-fællesskab.
- geografisk har Sdr. Nissum en fin beliggenhed for både den regionale trafik langs vestkysten samt for både store klynger af fritidshus-områder og turistdestinationer og attraktioner. (se kort herunder)
- naturturisme og grøn mobilitet taler til samme målgruppe. Med Fjordens Sti omkring Nissum Fjord, Unescos udpegning af Geopark Vestjylland, samt senest udsigten til at Stråsø udpeges til Nationalpark, er der således tre tydelige naturattraktioner, der har national og international opmærksomhed (udover alle de smukke og fine områder, der ikke nyder samme bevågenhed).
- Sdr. Nissum er fuld forbundet med hele området med cykelstier. Dermed er byen et stærkt udgangspunkt for cyklister.

Kortudsnittet her viser dels Sdr. Nissums tydelige centrale beliggenhed for det nord-vestlige område af Vestjylland.

Den blå markering viser det område, som ladestanderne i Sdr. Nissum vil skabe opmærksomhed i og viser en radius på ca. 40 km.

Kortet er udarbejdet på UMap / OpenStreetMap.

Området

Sdr. Nissum

Dagli'brugsen

Med ca. 5500 ugentlige gæster i sommerhalvåret og 3100 ugentlige gæster i vinterhalvåret er Dagli'Brugsen en trafikeret og central butik. Der er ikke reelle handlemuligheder hele året i umiddelbar nærhed andre steder.

Nærmeste handlemuligheder er primært Ulfborg.

Multihallen

En hal - lejlighedsvis, multibaner, squash og meget andet, og brug frit det udendørs areal Sportstorvet

Multihallen var en af de første haller i Danmark til at lave en nøgle-løsning, som gør at brugere selv kan låse sig ind og benytte hallens mange faciliteter.

Derudover kan nævnes Sdr. Nissum Auto, plejehjem, kontorfællesskab med mere.

Nord for Sdr. Nissum ligger to større områder med fritidshuse, Nørhede Vest og Nørhede Øst. Derudover findes nogle pragtfulde og idylliske mindre fjordhavne, der både rummer faciliteter og nogle dejlige muligheder for at kunne opleve, bruge og nyde fjorden.

Husby Klit / Vedersø Klit

Et utroligt smukt og velbesøgt naturområde med vandre-løbe- hjerte- ridestier, badesø, toiletforhold, hundeskov, legepladser og meget mere.

Området byder også på både cykeludlejning, campingplads, badestrand, nøgleudlevering, turistkontor, ishus og meget mere.

Thorsminde

Strandingsmuseet er anerkendt og rost over hele landet, efter deres store ombygning. Al trafik til Thorsminde og videre mod nord kører forbi Sdr. Nissum.

Grundlæggende viden om ladestandere

I dette afsnit vil vi kort præsentere nogle grundlæggende oplysninger om det at lade en elbil.

Når man snakker elbiler er der mange ord, der kan være nye og som kræver lidt forklaring. Fx ordet ladestandere. En ladestander kan enten være en hurtiglader eller en destinationslader.

Ladestandere kan være hurtiglader som fx kan lade op til 75 kW (hvilket svarer til måske 400 km på en time) og det kan være destinationslader op til 22 kW. Men ét er hvad ladestanderne kan, noget andet er hvad bilen der benytter ladestanderen kan tage imod.

Nogle elbiler vil måske tage imod 45 kW på en hurtiglader og måske kun 4, 7 eller 11 kW på en destinationslader.

Det afhænger af bilen, og man kan derfor ikke sige ét bestemt tal omkring en ladestander og en elbil, når vi snakker opladning.

Men som huskeregel kan man sige, at man bruger hurtiglader, når man er på farten, og destinationslader, når man skal holde stille (fx når man holder hjemme i sin garage, er på arbejde, overnatter).

Ladeudstyr

I dette afsnit vil vi beskrive det udstyr, som vi forestiller os at dette projekt sigter efter at få etableret.

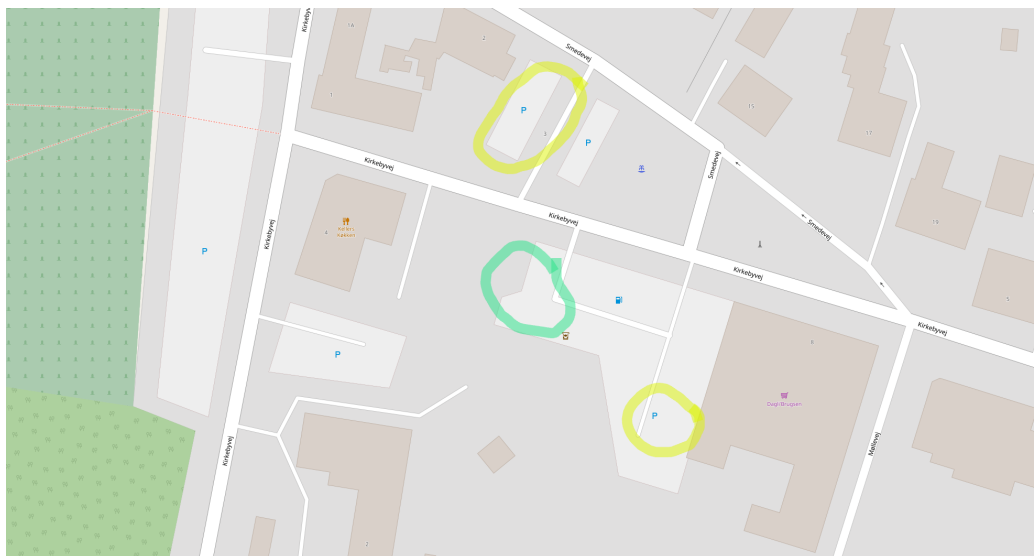
1 stk Hurtiglader: 75 kW DC lader med Chademo og ccs-udtag.

4 stk Destinationsladere: 22 kW AC ladere med dobbelte udtag. Den ene af de fire ladere har fastmonteret kabel til delebil, og glømsomme bilister, mens de tre andre ladere har udtag, som bilister benytter med deres eget type2 kabel.

Placering

Laderne opstilles ved Kirkebyvej 3, Sdr. Nissum

Se link: <https://www.openstreetmap.org/#map=19/56.30605/8.18616>

Den grønne markering angiver DC-ladning og de to gule ringe angiver de fire AC-ladere (hvor 3 placeres nord for Kirkebyvej, og 1 placeres på Dagli Brugsens parkeringsplads).

Hurtigladeren vil stå ved hæveautomat, tankanlæg. På denne placering vil det være nemt for alle biltyper at kunne tilgå ladestanderen, og det vil være muligt at have to biler stående ved standen. (Praktisk når der er kø).

Vi forestiller os at der opstilles tre destinationsladere på parkeringspladsen mellem Kirkebyvej og Smedevej, hvilket giver mulighed for at lade fra 6 parkeringsbåse.

Derudover opstilles en destinationslader ved Brugsens parkering, tiltænkt byens delebil, sådan at vareudbringning er nemt.

Med i alt 8 udtag til destinationsladning, vil der være en god mulighed for at man kan lade længe med god samvittighed.

Strøm

Der etableres ca 160 A, som balanceres til laderne efter behov, sådan at destinationsladere nedjusterer styrken, når hurtigladeren benyttes maksimalt.

Drift, vedligehold, service, forsikring.

Det er vores indtryk fra de samtaler vi har haft med forskellige leverandører, at drift, vedligehold, service og forsikringen afholdes af driftsselskabet for laderne. Når laderne er opstillet og tilsluttet, er der ikke nogle udgifter for området at tage hensyn til.

Data-tilgængelighed

I dette projekt kan der være god ide i at mange deltagere kan få adgang til anonyme brugerdata. Vi vil derfor overfor den leverandør vi vælger tage en dialog om at alle data på anlægget kan trækkes ud til mobilitetsgruppen, sådan at fx erhverv, byråd, turistbranchen med flere kan bruge dette anlæg som et erfaringsgrundlag til kommende projekter.

Det betyder blot, at vi forventer at kunne få adgang til oplysninger om biltyper, ladetid, ladeeffekter, nedbrud, kundetyper etc.

Kontaktperson

Vesterhavssklyngens mobilitetsgruppe står som kontaktperson mellem byen og driftsselskabet.

Forhandling af særlige flådenøgler går gennem mobilitetsgruppen.

Placering af hurtiglader

Status på lademuligheder

Status på lademulighederne for elbiler lige nu er nedslående og utidssvarende. Historien om hønen og ægget, efterlader ofte bilejere i et dilemma, der svækker den grønne omstilling.

I Holstebro er det måske et af landets ringeste forhold, hvor man i dag blot kan tilbyde ét ccs-stik ved Bilka på Ringvejen. Ringere er Varde, men her er der blot 20 km til Esbjerg.

Det betyder i praksis at ca. 2 elbiler kan hjælpes videre i timen!
(Belært af erfaring, er der ofte kø og dermed ventetid).

Med ladestandere i Sdr. Nissum vil vi sætte en mulighed for både borgere, gæster og turister, der giver dem mulighed for at lade uanset behov.

Langs den jyske vestkyst ligger en milliardstor turisme, men infrastrukturen er slet ikke på plads til at kunne understøtte elbiler.

Faktisk er der ingen lademuligheder over 25 kW langs kysten, og nærmeste lader er de tre placeringer i Esbjerg (alle 50 kW) (man kan dog trække ind i landet ved Skjern (75 kW ccs) og Ringkøbing (75 kW ccs ved RAH, samt 50 kW ccs/chademo ved Netto).

For trafik fra Ulfborg (rute 537) vil man skulle køre 5 minutter nordpå fra Husby-krydset.

Det betyder i praksis at skandinaviske turister vil kunne benytte laderne i deres rute fra Hirtshals, Hanstholm og Frederikshavn i retning Søndervig, Hvide Sande med videre.

Se afsnit med afstande på en senere side.

Flådenøgler

En del af projektet kan være at have flådenøgler, der gør det muligt for foreninger, kommunen, erhvervsdrivende etc at tilbyde lademulighed til forskellige formål.

I vores projekt vil vi gerne have en dialog omkring dette, med den udbyder vi vælger, sådan at vi kan bruge ladefaciliteterne på måder der passer specifikt til vores behov.

Det kan fx være nøglebrikker til hjemmeplejen, turistforeningen, kroen, campingpladserne eller måske nøgler med 20 kWh til gavekort og uddeling til gæster, sommerhuslejere og nysgerrige.

Vi vil også gerne have en dialog omkring priser til de udvalgte lokale formål, som måske er en anden end de priser der gælder for øvrige brugere.

Holstebro kommune

Dette projekt har mange muligheder i sig, og det vil på mange måder være et projekt, hvor der er mulighed for at mange deltagere kan gøre sig nogle erfaringer omkring ladestandere, grøn turisme, grøn omstilling, e-mobilitet, borgernære serviceløsninger etc.

I den forbindelse synes vi, at det er naturligt, at der også arbejdes for at projektet kan ske i samarbejde med Holstebro Kommune.

I dette afsnit herunder har vi derfor opstillet nogle af de forhold, som kunne være spændende for kommunen og for vores projekt at snakke sammen om.

Informationstavler

Kommunen kan hjælpe med skiltning på rute 181 og i området i øvrigt. Her skal der være angivet ladere, indkøb, legeplads etc som tiltrækker og taler ladeområdets faciliteter op.

Hjemmepleje

Kommunen må meget gerne vurdere hvilke behov fx hjemmeplejen kan have i forbindelse med næste licitering af hjemmeplejebiler, sådan at vi måske også kan hjælpes ad med at projektere den nødvendige strøm nu.

Derudover kunne anlægget med 8 destinationsladere - hvoraf to tænkes monteret med type2-kabel - være en fin anledning til at lave pilotprojekter for hjemmepleje og de sygeplejere, der kører på hjemmebesøg i området. Man kan fint forestille sig at erfaringerne herfra vil kunne overføres til resten af kommunen og dermed give nogle års erfaring inden man skalerer projektet op til at dække hele kommunens bilflåde.

Afløb, riste og belysning

Det vil være dejligt hvis kommunen kan tilse at projektet ikke har nogle uheldige forhold omkring afløb af regnvand etc.

I forbindelse med anlæggene kan det også være rart at have en dialog med kommunen omkring belysning.

Optegning

Det vil være dejligt hvis kommunen kan tilse at optegning og skiltning omkring ladestanderne er hensigtsmæssig og i overensstemmelse med aktuelle standarder.

“Lægge jord til”

Det vil være dejligt hvis kommunen kunne være interesseret i at lægge arealet mellem Brugsen og Sdr. Nisum Auto til rådighed for nogle af de destinationsladere vi opstiller, sådan at de længerevarende opladninger, kan foregå adskilt fra den hurtige ladning.

Fakta

I dette afsnit vil vi samle de konkrete fakta som vi tænker kan være nyttige at kende omkring projektet.

Feriehuse i området

I følge Danmarks Statistik er der følgende antal fritidshuse:

- Holstebro Kommune 2226
- Ringkøbing Skjern Kommune 9446
- Struer 1244
- Lemvig 2074

I alt 14.990 fritidshuse.

[Link til kilde - se side 12](#)

Afstande

Fra Sdr. Nisum er der følgende afstande:

- Hirtshals 230 km
- Hanstholm 115 km
- Frederikshavn 230 km
- Grenå 190 km
- Fredericia 160 km¹
- Flensborg 215 km
- Århus 150 km

Sdr. Nisum vil dermed kunne nås fra alle ovennævnte destinationer, for elbiler med ca 50 kWh batteri.

---

¹ Fredericia er et e-knudepunkt med udbygningen af rigtig mange ultra-hurtigladere (op til 350 kW). Færdsel til Fyn og Sjælland via Storebælt vil derfor kigge efter Fredericia som en optimal lade-destination på turen videre til fx København.

Kommunikation

Denne oversigt rummer informationer om de personer, vi er i kontakt med.

Primær kontakt til

- Patrick Frank - Clever
- Erik Thrane - direktør, Sperto
- Jørgen Poulsgaard - bestyrelsesformand RAH
- Karsten Filsø - Holstebro Byråd (SF), formand for Teknik og Miljø
- Jeppe Toft - ElCon jept@elcon.dk 4174 4044
- Rasmus Friis Sørensen, innovationschef Dansk Kyst og Naturturismen
[Link](#)

Sekundært har vi haft dialog med

- Arne Kragelund, teknisk direktør, OK
- Henning Donslund, Ringkøbing-Skjern Kommune. 2125 2090

Vi har forsøgt at få kontakt til

- Klaus Flæng, formand for Teknisk Udvalg, Holstebro Byråd (S)

Projektstyring

Peter Leth - tager dialog og kontakt. Udarbejder projektbeskrivelse i dialog med Dres og Frederik.

Frederik, Peer, Dres sørger for oplysning og dialog i området.

Spørgsmål og kontakt kan rettes til alle i styregruppen.

Tekniske spørgsmål til Peter Leth på 5152 2387

Politik

I dette afsnit er samlet dokumenter der vedrører kommuners mulighed for at gå ind i sagen aktivt.

Det er sådan at efter en sag i ankestyrelsen om Frederiksbergs Kommune, er det ikke muligt for kommuner at gå ind i investeringer og anlæg af ladestandere.

Det skærper bekendtgørelsen for ladestadere - [læs dette link \(pdf\)](#)

Det er politik blevet fremlagt Natur / Klima-udvalget d. 16/3-2021 - [læs referat her](#).